

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler: Frank Jacobsen
Telefon: 46815975
Seksjon: Fiskeridirektøren
Vår referanse: 16/797
Deres referanse:
Vår dato: 22.01.2016
Deres dato:

Att:

TILRÅDNING VEDR. AREALPLANER FOR OSEN OG ROAN

Vi viser til e-post fra Nærings- og fiskeridepartementet datert 18.01.2016 vedrørende ovennevnte.

Fiskeridirektoratet har fremmet innsigelse mot forslag til kommuneplanens arealdel 2015-2026 i Osen kommune og forslag til kommuneplanens arealdel i Roan kommune. Grunnlaget for innsigelsene er at planene omfatter forbud mot taretråling. Fiskeridirektoratet mener plan- og bygningsloven (pbl) ikke gir hjemmel for dette, og at forvaltning av levende marine ressurser skal skje gjennom havressursloven.

Nærmere om planforslagene

Osen kommune har i sitt planforslag under kapittel 5.4 i dokumentet *Bestemmelser og retningslinjer* tatt med følgende bestemmelse:

5.4.1 Tarehøsting. Tareskogen skal sikres for bevaring av oppvekstområder for fiskeyngel og biologisk mangfold ellers. Høsting av tare tillates ikke i områder avsatt til fiske.

Videre er det i kapittel 5.7 Naturområde i sjø tatt med en bestemmelse:

5.7.1. Tarehøsting. Naturmangfoldet skal sikres for bevaring av oppvekstområder for fiskeyngel og beiteområder for sjøfugl. Høsting av tare tillates ikke i områder avsatt til naturområde i sjø.

Roan kommune har i dokumentet *Planbeskrivelse, planbestemmelser og retningslinjer* under kapittel 3.5.4 *Fiske* tatt med følgende bestemmelse:

For å sikre fiskeressursene er det lagt inn en bestemmelse i planforslaget som sier følgende: I områder vist til fiske skal tareskogen særskilt bevares for å sikre yngelplasser for biologisk mangfold. Taretråling tillates ikke innenfor disse områdene.

Nærmere om innsigelsene

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4 har Fiskeridirektoratet stilt vilkår om at bestemmelsene i hhv § 4.1 (Roan) og §§ 5.4.1 og 5.4.7 (Osen) tas ut av planforslaget.

Fiskeridirektoratet anser kommunenes begrunnelse for bestemmelsen som ikke faglig holdbar, og den skaper vansker med å gjennomføre den nylig reviderte forskrift om regulering av høsting av tare i Sør-Trøndelag (J-78-2015).

Fiskeridirektoratet har forståelse for at kommunene har en restriktiv holdning til taretråling. Kommunene kan velge å uttrykke sin holdning til taretråling i retningslinjene for planen, men kommunene kan ikke forby taretråling på denne måten.

Vi viser i denne sammenheng til Ot.prp. nr. 56 (1984-85), forarbeidene til pbl av 1985, hvor det heter:

«Loven tar ikke sikte på å regulere fiske, men vil indirekte få betydning for slik virksomhet.

Ved at havbunn og havoverflate blir gjort til gjenstand for planlegging, er en sikret at etablering av faste anlegg og virksomhet i sjøen ikke skjer tilfeldig, men etter en samlet vurdering hvor også fiskeriinteressene må tillegges betydelig vekt.»

Dette er et bærende prinsipp som er videreført i dagens lovgivning, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 17.

Pbl's mulighet for å knytte bestemmelser til arealdelen fremgår av § 11-7 Arealformål i kommuneplanens arealdel, og § 11-11 Bestemmelser til arealformål etter § 11-7 nr. 5 og 6.

Fiskeridirektoratet tolker det dit hen at pbl åpner for å gi bestemmelser for bruk og vern, jf. § 11-11 nr. 3, men at det ikke åpner for bestemmelser som gir kommunen anledning til å forby taretråling, på lik linje med at den ikke kan forby eller regulere annen utøvelse av fiskeriene. Se bl.a. forarbeidene (Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) om plandelen i ny pbl).

Det er tidligere fattet avgjørelse i en liknende sak. Fiskeridirektoratet fremmet innsigelse mot arealformålet *marin vernesone/fredningsområde for tareskog* i arealdelen i kommuneplan for Giske 1997-2009. Fiskeridirektoratet mente at kommunen prøvde å etablere et forbud mot taretråling etter et annet lovverk enn det denne virksomheten skal reguleres etter. Miljøverndepartementet konkluderte med at kommunen ikke hadde hjemmel til dette, og innsigelsen ble tatt til følge.

Vi viser også til naturmangfoldloven § 39 (marine verneområder) hvor det heter:

«Høsting og annen utnytting av villlevende marine ressurser reguleres etter havressurslova innenfor rammene av verneforskriften.

Marine områder der beskyttelsen kun består av nærmere bestemte regler om utøving av fiske, fastsettes etter havressurslova».

Forvaltningen av tareressursene

Forvaltningsplanen for tang og tare ble fremlagt for Fiskeridirektoratet 1. november 2000. Forvaltningsplanen inneholder en oversikt over historikk og perspektiver, stortarens biologi og økologi, stortaren som ressurs, effekter på høstingen, samt interessekonflikter i forhold til andre samfunnsinteresser. Sammen med stortingsmelding 43 (1998-1999) dannet forvaltningsplanen de viktigste premissene for det regionale arbeidet med å utarbeide konkrete reguleringsforskrifter for høsting av stortare innenfor de 6 fylkene der det er åpnet for slik høsting. Dette er Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag.

Som kjent ble det saklige virkeområdet i Havressursloven utvidet til å omfatte alle viltlevende marine ressurser som også inkluderer tang og tare. Loven trådte i kraft i 2009. Med det nye lovverket på plass står vi nå overfor ganske andre utfordringer i forvaltningen av tang og tare enn det som alene følger av forvaltningsplanen. Hovedårsaken til utarbeidelsen av forvaltningsplanen, var det faktum at saltvannsfiskeloven ikke ga hjemmel til å regulere tang og tare. Det lovmessige grunnlaget for reguleringen var Kontinentalsokkeloven.

I Prop 1 S (2013-2014) s 98 heter det at «Målet er å sikre at tang og tare blir forvaltet etter de samme prinsippene som de øvrige ressurser. Det skal vurderes om det er behov for å revidere den nasjonale forvaltningsplanen for høsting av tang og tare.»

Fiskeridirektoratet jobber i samsvar med dette med en langsiktig strategi for å få forvaltningen av tang og tare likestilt med forvaltningen av de øvrige viltlevende marine ressurser som er underlagt Havressurslovens virkeområde. Fiskeridirektoratet har tilrådd at det ikke lages ny forvaltningsplan for tang og tare, men at taren forvaltes på samme måte som andre levende marine ressurser i samsvar med Havressursloven.

§ 5 i forskrift om høsting av tang og tare ble ved kgl. res 14. januar 2011 endret slik: Fiskeridirektoratet kan fastsette regionale forskrifter om hvor og når det er tillatt å høste tare i den enkelte region. *Forskriftsforslag utarbeides av fylkesvise grupper som ledes av fylkeskommunen.*

Endringen medførte at fylkeskommunen fikk en aktiv rolle i forvaltningsarbeidet for stortare. Fylkeskommunene i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal oversendte forslag til nye høsteområder for sine fylker august 2014 og som ble fastsatt av Fiskeridirektoratet 1. oktober 2014. Forskriftene gjelder for 5 år. Nord-Trøndelag fikk fastsatt forskrift sommeren 2015. Tilsvarende pågår det nå et arbeid i regi av Fylkeskommunene i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Arbeidet i disse fylkene skal være avsluttet ved utgangen av 1. halvår 2016. Fylkeskommunene gjør et

grundig arbeid og med god kontakt med de involverte partene, inkludert de respektive kommunene som det skal høstes tare innenfor. Men det er ikke til å unngå at dette er et møysommelig og tidkrevende arbeide å få til konsensus i arbeidsgruppene der mange ulike interesser deltar. Ikke minst har Fylkesmannens miljøvernavdelinger stilt seg kritiske til tarehøsting, og fiskarlagene lokalt er uroa for negativ påvirkning på de lokale fiskebestandene. Fiskeridirektoratet har for slike spørsmål benyttet seg av Havforskningsinstituttets faglige råd.

I tillegg til det arbeid som skjer i fylkeskommunal regi med hensyn til hvilke områder som skal være åpne for høsting og hvilke områder som skal være stengt, er det de siste årene også arbeidet med:

- innføring av sporing og pålegg om elektronisk fangstrapportering
- pålegg om at tareneringen må levere fangsten gjennom de ordinære salgslagene og fylle ut sluttседler for levert kvantum
- at høstefartøyene må underlegges konsesjonsregelverket i deltakerloven

Et kommende spørsmålet vil trolig være å innføre kvoteregulering i tillegg til eller supplement til dagens områdereguleringer. Arbeidet med å utarbeide en bærekraftig og livskraftig tareforvaltning vil måtte utarbeides på andre arenaer enn gjennom vetorett i kommunale arealplaner. Veien slik vi ser det er at en kommune eller andre partsinteresser som er sterkt uenig i de områdereguleringer som er gjort gjeldende, tar opp saken med fylkeskommunen eller Fiskeridirektoratet slik at arbeidsgruppen som ledes av fylkeskommunen kan tre sammen og se på saken på nytt.

Det er av stor viktighet at både eksisterende og ny forskningsbasert kunnskap og data om tareskogen bidrar til en mer målrettet forvaltning. Arbeidsgruppene bør kunne bidra med innspill som kan være med på å prioritere hvor forskningsinnsatsen bør settes inn. I tillegg må det sørges for at Havforskningsinstituttets årlige overvåking av faste stasjoner på utvalgte høstefelt og referanseområder langs kysten fortsatt skal ha prioritet.

Avslutning

Fiskeridirektoratet har en økosystembasert tilnærming og en føre vår-tilnærming i tareforvaltningen. Formålet med høsting er bærekraftig utnyttelse av tang og tare som en del av en helhetlig forvaltning av kystens ressurser og naturmiljø.

Osen og Roan kommuner kan ikke forby taretråling gjennom slike bestemmelser som er foreslått.

Kgl.res. av 13. juli 1995 om tang og tare og havressursloven gir de beste rammene for en bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av tareressursene og andre villevende marine ressurser.

Med hilsen

Liv Holmefjord
fiskeridirektør

Jens Chr. Holm
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet   Postboks 8090 Dep   0032   OSLO

Kopi til:

Region Midt   Postboks 185   5804   BERGEN
Sentrum